

Enkel sorteringsrist for torske-trål

Havforskningsinstituttet har laget ei skillerist for torske-trål som er enkel i bruk og billig i innkjøp. Rista er i ett stykke og kan i bruk best sammenlignes med den vel utprøvde rekerista.

Skillerista er utviklet i samarbeid med Fiskeridirektoratet. Modellen bygger på ei rist, SortV, utviklet ved det russiske havforskningsinstituttet PINRO. Verken PINRO eller Havforskningsinstituttet ønsker å ta patent på rista. Det er derfor fritt frem for alle å lage den.

SortV sorterer fisken nesten like godt som SortX-rista, som i dag brukes i kommersielt trålfiske. Resultatene er så gode at Fiskeridirektoratet trolig kommer til å godkjenne SortV for kommersielt trålfiske i løpet av høsten 1998.

Fra utprøvinga av SortV-rista (t. v.). Til høyre ser vi Sortx-rista.

Monterer selv

SortV er laget i rustfritt stål og veier 43 kilo. Den er 1,2 meter bred og 1,75 meter lang. Montering og reparering er så enkel at en bøtekyndig bas selv kan gjøre det. Rista vil i tillegg bare koste halvparten av det som rister i kommersielt fiske i dag koster.

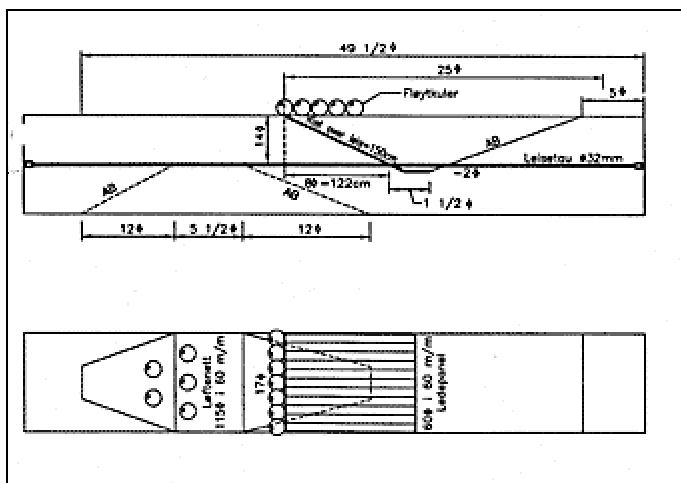
Den nye rista har vært brukt i tre måneders praktisk fiske på tråleren <<Anny Kræmer>>. Erfaringene som er gjort så langt viser at den er så enkel i bruk at en person kan håndtere den uten for store vanskeligheter. Det er heller ingen problemer forbundet med å bruke rista i dårlig vær. I praktisk fiske minner bruken mye om rekerista, eller Nordmørsrista. Denne har vært i kommersiell bruk siden 1990 uten at det er registrert problemer i dårlig vær. Fiskeridirektoratet vil derfor neppe gi noen form for dispensasjon for fiske uten rist i torske-trål.

Sliter lite på redskapen

Fiskerne fikk også en uventet, men positiv overraskelse. Det viste seg snart at SortV-rista sliter lite på redskapen. Ristas utforming gjør at trålposen ikke blir slått ned i bunnen slik tilfellet er med andre ristkonstruksjoner. Etter tre måneders fiske var det nesten ikke slitasje å se på sekker eller forlengelse.

Under forsøkene med utvikling av rista er det brukt undervannskamera, undervannsfarkost og gjennomstrømmingstank. Farkosten, en Fokus 400, er brukt for å studere fiskens atferd. Videokameraet ble montert på trålen og rista for å filme nærbilder under tauinga.

Forskerne så at torsken ble sortert vekk og raskt forsvant fra ristområdet. Noe fisk ble hengende fast etter gjellelokkene, men den løsnet etter ei stund og forsvant bak i trålposen. Under hivinga løsnet stort sett all fisk som hang fast mellom spilene.

Teknisk tegning av SortV-rista montert i trål. Øverst er rist sett fra siden. Nederst ser vi den fra oversiden (se større tegning på slutten av dokumentet).

Testet i tank

I 1997 ble en modell av rista testet i gjennomstrømmingstank ved det nasjonale franske havforskningsinstituttet, IFREMER. Modellen var laget i skala 1:2,5. Under forsøkene fikk forskerne et godt inntrykk av hvordan ristsystemet oppfører seg i vannstrøm. Forsøkene viste at vinkelen på rista vil være 25 grader. I tillegg måtte det gjøres noen mindre justeringer på løftepanelet foran rista og stoppanelet bak rista. Et lengre panel bak vil sikre at ristas vinkel holdes konstant under fisket. I praktisk fiske vil det sannsynligvis være bruk for støttetag eller kjettinger for å holde vinkelen.

SortV-rista, med justeringer, skal testes i fiske sommeren 1998. 16. august går forskerne i land for å analysere dataene. Hvis resultatet ser bra ut, kan Fiskeridirektoratet godkjenne rista for bruk i torsketrål fra 1999.

Godkjennes i Namibia

SortV er også testet i namibisk trålfiske etter *Hake*, en slektning av *lysing*. Resultatene er så gode at rista blir godkjent for fiske fra 1. september 1998. Bruk av rista er frivillig, men alle båtene har observatører med. Dessuten er det utkastforbud for småfisk, og stor prisforskjell mellom størrelsene på *Hake*.

